

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 23.3.2012
COM(2012) 128 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

0

Strategiji Evropske unije za regijo Baltskega morja

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

0

Strategiji Evropske unije za regijo Baltskega morja

1. Uvod

Baltsko morje ostaja eno najbolj ranljivih območij Evrope. Vsako poletje se v njem prekomerno namnožijo alge, po njegovih najožjih in najplitvejših ožinah pa pluje vedno več ladij, ki so vedno večje. Nesoglasja iz preteklosti še vedno niso rešena. Treba je okrepiti raziskave, inovacije in trgovske povezave, tudi prometne in energetske povezave so še zelo šibke, saj so vzhodni in severni deli regije še vedno prepgosto izolirani od ostale EU.

Zato je Evropska komisija junija 2009 na zahtevo Evropskega sveta sprejela Strategijo EU za regijo Baltskega morja (EUSBSR). Ta obravnava ključne izzive trajnostnega okolja, blaginje, dostopnosti ter varnosti in zaščite, hkrati pa tudi priložnosti, da iz te regije naredi vključujočo regijo, ki je usmerjena v prihodnost in odličnost, tj. v „regijo v samem vrhu Evrope“. Namen strategije je uskladitev prizadevanj držav članic, regij in občin, EU, vsebaltskih organizacij, finančnih ustanov in nevladnih organov za učinkovitejši razvoj regije. Določa tudi regionalno izvajanje celostne pomorske politike.

Komisija je junija 2011 objavila poročilo o napredku¹. Svet za splošne zadeve je nato 15. novembra 2011 sprejel sklepe, s katerimi poziva „Evropsko komisijo, da do začetka leta 2012 pregleda EUSBSR“. To sporočilo na to zahtevo odgovarja z naslednjimi predlogi:

- izboljšanje strateške osredotočenosti;
- usklajevanje politik in financiranje;
- jasna opredelitev odgovornosti različnih akterjev;
- boljša komunikacija.

Strategija mora odražati cilje Evrope 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast ter razvoj politik EU, vključno pomen, ki se ga pripisuje sodelovanju v predlaganem večletnem finančnem okviru in predlaganih reformah kohezijske politike, zlasti večjo tematsko strnjjenost, ter položaj, ki ga imajo makroregionalne strategije in strategije za morske bazene v skupnem strateškem okviru, partnerskih pogodbah in operativnih programih.

Sodelovanje v regiji Baltskega morja krepí in olajšuje druge politike EU, kot so politika podnebnih sprememb, pobuda Obzorje 2020 za raziskave in inovacije ter „Erasmus za vse“ za usposabljanje, hkrati pa omogoča boljše izvajanje celostne pomorske politike in politike vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T). Sedanje delo kaže, da daje makroregionalni pristop napredku nove sodelovalne in praktične razsežnosti.

¹ COM(2011) 381 final.

2. K novemu strateškemu okviru

Danes so novi pristopi, s katerimi se lahko najboljše udejanjijo razpoložljive politike in porabijo sredstva, ključnega pomena, zlasti zaradi omejenih javnih proračunov. Makroregionalni pristop ponuja vključujoč okvir za izzive, ki presegajo nacionalno raven, a so hkrati preveč specifični za raven EU-27.

Za boljšo usmeritev in osredotočenost strategije je treba jasneje opredeliti ključne cilje in določiti način njihove izpolnitve. Zato to sporočilo določa tri **splošne cilje** za strategijo, natančneje opredeljene s kazalniki in posameznimi cilji:

- rešiti morje;
- povezati regijo in
- povečati blaginjo.

Ti cilji opredeljujejo nov okvir, ki bo omogočil izpolnitev priporočil Sveta.

2.1. Politična zaveza

Za ohranitev politične zaveze na visoki ravni je treba pričakovane rezultate bolj natančno določiti na nacionalni ravni in ravni EU. Na zahtevo Sveta bi bilo treba strategijo po potrebi vključiti na dnevni red ustreznih različnih sestav Sveta. Premisleke strategije bi bilo treba upoštevati v razpravah o proračunu in drugih razpravah.

Regionalni in občinski akterji morajo biti bolj vključeni. Novi predpisi kohezijske politike obravnavajo prav ta vidik, pri čemer predlagajo, da bi bilo pri razvijanju in izvajanju novih programov treba upoštevati makroregionalne strategije.

Politično zavezo je treba pretvoriti v upravno zavezo z zadostnim številom zaposlenih in njihovo kontinuiteto.

2.2. Usklajevanje politike

Odzivi na politiko bi morali odražati teritorialno naravo izzivov in priložnosti v regiji. Pobude politike bi morale biti razumljive in spodbujati sinergije. Dober primer je na primer predlog o vključitvi premislekov o podnebnih spremembah v kohezijsko politiko. Komisija bo redno spremljala razvoj politike zaradi zagotovitve skladnosti s cilji makroregije.

Če zadevne delovne skupine Sveta in parlamentarni odbori upoštevajo makroregionalno razsežnost, lahko pozitivno pripomorejo k izvajanju politike tako s teritorialnim vplivom kot kohezijo. Ker je narava strategije medsektorska, se priporoča redno spremljanje sestav Sveta.

Podoben pristop je potreben tudi na lokalni, regionalni, podregionalni in nacionalni ravni, in sicer z rednim ocenjevanjem stanja na vseh ravneh.

2.3. Usklajevanje financiranja

Komisija v sedanjem gospodarskem položaju poudarja potrebo po učinkoviti uporabi obstoječih nacionalnih proračunskih virov in proračunskih virov EU. Za čim večji pozitivni

učinek makroregionalnega financiranja morajo države članice in drugi dobavitelji sredstev zagotoviti (ponovno) opredelitev prednostnih nalog v skladu s cilji strategije.

V poročilu Komisije o napredku junija 2011 je bil v zvezi s tem ugotovljen znaten napredek, potrebnega pa je še več dela. Strategija bo prinesla pričakovane rezultate samo, če bo v celoti izkoristila vse razpoložljive vire, vključno z Evropskim skladom za regionalni razvoj, Evropskim socialnim skladom, Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja, Evropskim skladom za ribištvo², instrumentom za povezovanje Evrope, programom LIFE, raziskavami in inovacijami ter izobraževalnimi, kulturnimi in zdravstvenimi programi.

Pri tem usklajevanju je pomembno osredotočenje na finančne in strukturne spremembe. Organi za upravljanje operativnih organov v regiji bi morali sprejeti bolj prožen pristop, na primer omogočiti financiranje dolgoročnih projektov in zagotoviti izhodiščni kapital. Okrepiti je treba tudi čeznacionalno razsežnost nacionalnih in regionalnih programov, saj zanašanje samo na programe za teritorialno sodelovanje ne bo zadostovalo. Nadaljevati se mora delo v zvezi z okvirom za pomoč pri izvajanju projektov v sodelovanju z mednarodnimi finančnimi ustanovami, drugimi dobavitelji sredstev in zasebnim sektorjem, da se poveča vpliv razpoložljivih virov.

Narejeni so bili pomembni koraki za izboljšanje makroregionalnega pristopa v finančnem okviru 2014–2020. Ker se je strategija začela sredi programskega obdobja leta 2009, ni bilo veliko priložnosti, da bi vplivala na vsebino programov, zato so jasne strateške in praktične povezave vključene v predloge kohezijske politike za naslednje programske obdobje. Pri razvijanju partnerskih pogodb in operativnih programov na regionalni, nacionalni, čezmejni in čeznacionalni ravni je treba upoštevati makroregionalne cilje in prednostne naloge. Zahteva, da se financiranje osredotoči na omejeno število tematskih področij, povezanih s strategijo, podpira tudi prijemljive rezultate.

Nujno je, da akterji na vseh ravneh začnejo čim prej obravnavati, kako in s kakšnim prednostnim vrstnim redom usklajevati financiranje za naslednje finančno obdobje, upoštevajoč akcijski načrt in posamezne cilje iz strategije ter prednostna področja.

2.4. Upravljanje

Potrebna je odprta, a učinkovita struktura upravljanje, ker gre za pilotsko strategijo, v kateri sodeluje zelo obsežna skupnost zainteresiranih strani, vključno z lokalnimi in regionalnimi organi, nacionalnimi ministrstvi, službami Komisije, mednarodnimi finančnimi ustanovami, predstavniki zasebnega sektorja in nevladnih organizacij.

Glede na dosedanje izkušnje Svet zaprosi Komisijo in zadevne države članice za sodelovanje pri „jasni opredelitvi vloge in odgovornosti ključnih zainteresiranih skupin, ki izvajajo Strategijo EU za regijo Baltskega morja,³ s čimer jim ponuja jasne smernice za opravljanje njihovih nalog in omogoča učinkovitejše izvajanje strategije.“

² Ki bo postal Sklad za pomorstvo in ribištvo, kakor je za novo finančno obdobje predlagala Komisija.

³ Nacionalne kontaktne točke, koordinatorji prednostnih področij, vodje horizontalnih ukrepov, vodje vodilnih ukrepov.

V sodelovanju s temi zainteresiranimi stranmi je Komisija določila ključne vloge in naloge za vsako od štirih glavnih skupin⁴. Zagotoviti je treba ustrezno upravno zmogljivost, vendar ne v korist strategiji za ceno drugih prednostnih nalog, pač pa za bolj usklajeno prizadevanje.

- Komisija zagotavlja celostno usklajevanje strategije. V sodelovanju z državami članicami olajšuje vključevanje zadevnih zainteresiranih strani ter spremlja, poroča in vrednoti napredek;
- nacionalne kontaktne točke, ki jih imenujejo sodelujoče države članice, zagotavljajo celostno usklajevanje in podpirajo izvajanje strategije tako v domači državi kot na skupni ravni;
- akcijski načrt strategije vključuje prednostna področja in horizontalne ukrepe, ki so bili sprejeti po obsežnem posvetovanju. Za uskladitev teh prednostnih nalog in zagotovitev pravočasnih rezultatov koordinatorji prednostnih področij in vodje horizontalnih ukrepov nadzirajo izvajanje projektov na svojih področjih ter hkrati spodbujajo makroregionalne učinke in izmenjujejo rezultate;
- vodje vodilnih ukrepov, ki skupne cilje prednostnih področij spreminjajo v konkretne dejavnosti, za katere imenujejo vodje in določijo časovni okvir, so neposredno odgovorni za olajšanje praktičnega izvajanja na kraju samem.

Poleg tega se predstavniki skupine na visoki ravni iz vseh držav članic redno sestajajo in Komisiji svetujejo glede postopka izvajanja ter zagotavljajo ključne orientacijske razprave in podporo strategiji po celi EU. Komisija bo spodbujala skupne sestanke s predstavniki skupine na visoki ravni za Strategijo EU za Podonavje, da se zagotovi izmenjava dobrih praks. Dejansko je treba povezave s Podonavjem ter z drugimi regionalnimi pobudami v atlantskem, arktičnem in drugih območjih okrepiti. Organizirajo se lahko srečanja z tudi drugimi, npr. skupino na visoki ravni partnerstva severne dimenzije za promet in logistiko.

Za okrepitev upravne trajnosti bi bilo treba raziskati tudi Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje, kot orodje na ravni strategije ali na posameznih prednostnih področjih.

2.5. Udeležba zainteresiranih strani, vključno z zasebnim sektorjem

Uspeh strategije je odvisen od sodelovanja vseh zadevnih javnih in zasebnih zainteresiranih strani. To bi moralo vsebovati tako zasnovo in vplivati na celoten razvoj Strategije (npr. s sodelovanjem v zadevnih dialogih na notranjem trgu) kot tudi praktični vidik in prispevati k izvajanju (npr. s projekti na digitalnem trgu).

Takšno sodelovanje pa je treba postopoma razviti. S poglobljenim dialogom med Komisijo, zadevnimi državami članicami, združenji trgovinskih zbornic, industrijskimi združenji, regionalnimi skupinami za raziskave in inovacije ter NVO (npr. baltski razvojni forum) bi morali med drugim vzpostaviti boljše stike s podjetji. Spodbujati bi bilo treba ciljno usmerjene dogodke, dopolnjevanje interesov Strategije z interesi zasebnega sektorja in osredotočena posvetovanja o strateških temah.

2.6. Sosednje države, regionalne in mednarodne organizacije

⁴ Natančni podatki bodo na voljo na spletni strani EUSBRS.

Čeprav je strategija osredotočena na EU, je uspeh odvisen tudi od tesnega in plodnega sodelovanja s sosednjimi državami. Z uporabo obstoječih platform⁵ naj bi se okrepilo sodelovanje, zlasti z Rusko federacijo. S temi platformami in preprečevanjem podvojevanj naj bi se skupne prednostne naloge razvile v konkretne ukrepe.

Na primer, stalni dialog z Nordijskim svetom ministrov bo zagotovil bolj usklajeno uporabo človeških in finančnih virov. Podobno bo stalno sodelovanje s Komisijo za varstvo morskega okolja Baltika (HELCOM) okrepilo izvajanje akcijskega načrta strategije in akcijskega načrta HELCOM za Baltsko morje.

2.7. Povečevanje ozaveščenja

Potrebno je večje ozaveščenje o pristopu strategije in njenih rezultatih. To poudarjata tako Komisija kot Svet, razvijala pa naj bi ga Komisija in zadevne države članice s čim večjim spektrom akterjev in čim več komunikacijskimi kanali. Izkušnje in prakse je treba izmenjavati prek interneta, npr. z razvojem spletnega portala, ki bi povezoval zadevne spletne strani, kar bi omogočalo boljši dostop do informacij o financiranju, dodatnih priložnostih in združevanju projektov. Nov poudarek na skupnih ciljih, povezanih s spodaj navedenimi dobro znanimi kazalci in posameznimi cilji, bo prav tako pripomogel k jasni predstavitvi smernic strategije.

2.8. Sistem nadzora

Svet je zahteval „sistem realnih in izvedljivih posameznih ciljev in kazalcev“. Komisija predlaga tri že navedene skupne cilje: reševanje morja, povezovanje regije in povečanje blaginje.

Tem ciljem so dodani številni kazalniki in posamezni cilji. Ker so bili določeni po obsežnih posvetovanjih, se štejejo za nove, vendar izhajajo iz obstoječih politik in dolgoročnih načrtov ter zagotavljajo podlago za učinkovitejše spremljanje in vrednotenje. Komisija predlaga, da bi jih morali uvesti v revidirani akcijski načrt, skupaj z vsemi potrebnimi spremembami, vključno s podrobnimi izhodišči za posamezne cilje, ki jih bo Komisija natančno spremljala v svojih poročilih.

Države članice so tudi pozvane, da predstavijo kazalnike in posamezne cilje za posamezna prednostna področja, vključno s srednjeročnimi posameznimi cilji in merili za doseg skupnih ciljev. To bo olajšalo komunikacijo s širšo javnostjo in zagotovilo osnovne smernice za pregled akcijskega načrta strategije, prednostni izbor dobrih projektov in vrednotenje ter za jasnejše posredovanje dosežkov strategije.

3. Operativnost novega okvira

Reševanje morja, povezovanje regije in povečanje blaginje sestavljajo jasen okvir za glavna vprašanja v Baltski regiji in EU, vključno z glavnimi temami Evrope 2020.

3.1. Reševanje Baltskega morja

⁵ Kot so severna dimenzija, Svet baltskih držav, Nordijski svet ministrov, Helsinška komisija, vizija in strategije v zvezi z Baltiško mrežo (VASAB), Združenje baltskih držav za subregionalno sodelovanje (BSSSC), zveza baltskih mest (UBC) in raziskovalni in razvojni program za Baltsko morje (BONUS) (člen 185 pobude).

Namen splošnega okoljskega cilja za Baltsko morje je doseči dober okoljski status do leta 2020, kakor zahteva Okvirna direktiva o morski strategiji, ugoden ohranitveni status po Direktivi o habitatih v skladu s Strategijo EU za biotsko raznovrstnost in zadevne posamezne cilje do leta 2021, kakor je določeno v akcijskem načrtu HELCOM za Baltsko morje.

Učinkovitejše izvajanje zadevne zakonodaje EU je bistvenega pomena za „reševanje Baltskega morja“, in sicer zakonodaje o biotski raznovrstnosti, habitatih, ribištvu in eutrofikaciji, v okviru katerih so v zaostanku celovito izvajanje Direktive o čiščenju komunalne odpadne vode, Direktive o nitratih in Okvirne direktive o vodah.

Preglednica WWF o Baltskem morju iz leta 2011 je pokazala, da je Baltsko morje še vedno eno najbolj onesnaženih na svetu in njegovo slabo stanje ogroža kakovost življenja približno 80 milijonov prebivalcev, ki živijo ob njem. Povečana prizadevanja sicer dajejo rezultate, vendar je treba vložiti še veliko truda.

Za ta prizadevanja se zdaj lahko uporabi bolj usklajen pristop, ki ga je omogočila strategija.

- Potrebna je **trajnostna politična zaveza na visoki ravni**, da se zagotovi prenos dogovorjenih okoljskih prednostnih nalog v ukrepe ter boljše izvajanje obstoječe zakonodaje. Na primer v zakonodaji novih držav članic je treba zdaj upoštevati priporočila vodilnega projekta o odstranitvi fosfatov iz detergentov.
- **Uskladitev politik s strategijo** – npr. zagotoviti vključitev okoljskih in podnebnih vprašanj (vključno z ustreznimi rezultati raziskav) na vseh zadevnih področjih politike, vključno s transportno, kmetijsko in industrijsko politiko – olajšuje tudi prizadevanja za ponovno vzpostavitev zdravega morja in ustrezne obalne zaščite. Načrtovanje medsektorske politike pomeni, da vsi sektorji odražajo dogovorjene prednostne naloge Baltske regije v skladu z teritorialnimi potrebami. Primeri tega so specifični kmetijsko-okoljski ukrepi v okviru skupne kmetijske politike, kot so varovalni pasovi ob rekah in močvirjih ali boljše upravljanje z živalskimi odpadki. Evropski svet je s podporo strategije leta 2009 zahteval dobro uskladitev s celostno pomorsko politiko.
- **Boljše usklajevanje financiranja** s cilji strategije je še zlasti pomembno za doseg okoljskih in podnebnih ciljev. Težave, s katerimi se spopada Baltsko morje, so prevelike, ki jih ena sama država ne more rešiti. Treba je na primer zmanjšati število mrtvih con v morju, ki danes zajemajo tretjino morskega dna zaradi prevelike količine hranil. Za zmanjšanje te količine hranil je treba nadalje koordinirati naložbe v čistilne naprave za odpadne vode, vključno s fosforjem in odstranitvijo dušika.
- **Tesnejša partnerstva**, npr. med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi upravami ter raziskovalnimi instituti in drugimi zainteresiranimi stranmi, kot so lastniki ladij, pristanišča, družbe za logistiko in NVO, so potrebna za uresničitev ciljev strategije, kot so npr. čisti in varni ladijski promet. Gost ladijski promet zdaj še slabša težave, ki jih povzročajo prevelika količina hranilnih snovi in nevarne snovi (ki prihajajo iz zemeljskih virov in se prenašajo z onesnaženjem zraka), emisija toplogrednih plinov, izpusti nafte in drugih odpadnih snovi ter vnos tujih organizmov. S skupnimi prizadevanji se zasebnim zainteresiranim stranem lahko omogoči boljše razumevanje predpisov in standardov, javnemu sektorju pa se omogoči dostop do neposrednih informacij o tržnih pogojih in potrebah.

- Za uresničitev ciljev strategije je potrebno **tesnejše sodelovanje s sosedskimi državami**, zlasti Rusijo, ki bo omogočilo učinkovitejši in skladnejši pomorski nadzor ter zaščito, pripravljenost in odzivnost na nesreče na morju in kopnem. Dober primer je skupni nadzor Finskega zaliva, bi ga lahko razširili na celo regijo Baltskega morja.
- **Regionalne in mednarodne organizacije**, kot je HELCOM, **bi morale opredeliti skupne prednostne naloge**, kar bo na primer podprlo prizadevanja strategije za obravnavanje učinkov nevarnih snovi in škodljivih ribolovnih praks, vključno z nezakonitimi, nereguliranim in neprijavljenim ribolovom, na biotsko raznovrstnost z vsemi spremljajočimi negativnimi posledicami za ribe in zdravje ljudi. Nevarne snovi so še zlasti škodljive za ekosistem Baltskega morja zaradi slanega okolja in nizke stopnje izmenjave vode (več kot 30 let). Pri spodbujanju raznolikosti in zdravja prosto živečih živali bi bilo treba upoštevati tudi vpliv podnebnih sprememb.

Ti načini kažejo, kako novi okvir za strategijo krepí prizadevanja za reševanje Baltskega morja. Zdaj je treba v ta namen v celoti uporabiti ponujene priložnosti in orodja v tej regiji.

Za zagotovitev strogega spremljanja zgoraj navedenega okrepljenega okvira Komisija predlaga uporabo naslednjih **kazalnikov in posameznih ciljev** kot ključni način merjenja napredka za reševanje Baltskega morja:

1. čista voda do leta 2020, ki se bo merila po dosežkih dobrega okoljskega statusa in vključno po zmanjšanju preobremenitve s hranilnimi snovmi, v skladu s posameznimi cilji in kazalniki, ki bodo leta 2013 določeni v prihodnji reviziji Okvirne direktive o morski strategiji in posodobljenem akcijskem načrtu HELCOM za Baltsko morje;
2. raznolikost in zdravje prosto živečih živali do leta 2020, ki se bosta merila po dosežkih statusa biotske raznovrstnosti in zdravja ekosistema, vključno s staleži rib, v skladu s posodobljenimi posameznimi cilji, ki jih bo leta 2013 določila Komisija za varstvo morskega okolja Baltika, in z revizijo Okvirne direktive o morski strategiji;
3. pravočasno sprejetje posodobljenega akcijskega načrta HELCOM za Baltsko morje leta 2013 in njegovo celovito izvajanje do leta 2021;
4. čisti ladijski promet do leta 2020, ki se bo meril z odpravo nezakonitih izpustov, in varni ladijski promet do leta 2020, ki se bo meril z zmanjšanjem števila nesreč za 20 % v primerjavi s številom nesreč leta 2010;
5. oblikovanje čezmejnih, na ekosistemih temelječih načrtov za oblikovanje morskega prostora po celi regiji do leta 2015;
6. prilagoditev podnebnih sprememb s sprejetjem celostnega načrta in programa za zaščito obale do leta 2020;
7. povečana varnost s povečanjem sodelovanja med organi pomorskega nadzora z boljšo izmenjavo informacij in usklajenih ukrepov za povečanje pomorske ozaveščenosti in učinkovitosti na morju do leta 2015.

3.2. Povezovanje regije

Zaradi dolgih razdalj, težkih podnebnih razmer in nizke infrastrukturne pokritosti ostajajo številne regije vzhodne Baltske regije ter severne Finske in Švedske ene izmed najtežje dostopnih področij v Evropi. Poleg tega, da so te manjkajoče povezave stroškovno in energetsko neučinkovite, pomenijo tudi oviro za notranji trg in doseg teritorialne kohezije.

Za prednostna področja, ki prispevajo k cilju „povezovanja regije“ se lahko uporabi prenovljeni okvir strategije, ki bo zagotovil pametne, trajnostne in vključujoče teritorialne rešitve.

- **Politična zaveza na visoki ravni** je še zlasti pomembna za olajšanje prizadevanj načrta povezovanja baltskega energetskega trga, ki zagotavlja regionalno energijsko infrastrukturo za pravilno delovanje notranjega trga in varnejšo oskrbo. To zadeva tako pravočasno investiranje kot tržne reforme.
- **Boljše usklajevanje politik** bo olajšalo pravo makroregionalno multimodalno prometno omrežje. Zadevna ministrstva morajo skupaj s Komisijo, skupino na visoki ravni partnerstva severne dimenzije za promet in logistiko ter drugimi regionalnimi organi zagotoviti bolj usklajeno transportno, pomorsko in okoljsko politiko in politiko v zvezi s podnebnimi spremembami.
- Trajnostna in celovita infrastrukturna mreža, ki bo povezala še vedno ločena vzhod in zahod ter sever in jug v regiji potrebuje boljše **uskladitev financiranja** s strategijo in **tesnejšo povezavo s sosednjimi državami**. Nujno je boljše načrtovanje in usklajevanje razvoja infrastrukture ter financiranja za izvajanje prednostnih projektov. To bi bilo treba izvajati v okviru smernic TEN-T, ki jih je treba v celoti uporabiti, na primer dati na voljo platformo in sredstva skupine na visoki ravni partnerstva severne dimenzije za promet in logistiko prek instrumenta za povezovanje Evrope in okvira TEN-T.

Če se makroregionalna prizadevanja osredotočajo na razvoj človeškega potenciala in oblikovanje pametnejšega in z viri gospodarnega transportnega in energetskega sistema, je cilje „povezovanje regije“ v skladu s cilji Evrope 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast ter zadevnimi vodilnimi pobudami. V celoti je treba uporabiti predloge nove kohezijske politike, in sicer izboljšati čezmejno infrastrukturo. Na zunanjih mejah bi bilo treba podpreti modernizacijo carinske infrastrukture, opreme in sistemov EU ter izboljšati njihove upravne zmogljivosti. Poleg tega je treba posebno pozornost nameniti odpornosti infrastrukture na naravne nesreče ali nesreče, ki jih povzroči človek.

Za zagotovitev dobrega sledenja Komisija predlaga uporabo naslednjih **kazalnikov in posameznih ciljev** kot ključni način merjenja napredka:

1. boljša in trajnostna notranja in zunanja povezljivost regije, zmanjšanje potovalnega časa in čakalne dobe na zunanjih mejah, kakor je določeno v instrumentu za povezovanje Evrope. Merili se bodo z zaključkom vseh sedmih prednostnih projektov TEN-T o pomorskih in kopenskih povezavah v regiji, vključno s fiksno povezavo železnica/cesta Fehmarn Belt do leta 2020 in železniško povezavo Baltica do leta 2024;
2. medsebojna povezava energetskih trgov baltskih držav z ostalo regijo v skladu z načrtom povezovanja baltskega energetskega trga, ki se meri s celostno in okoljsko trajnostno medsebojno povezavo trgov plina in elektrike do leta 2015;

3. povečano sodelovanje pri skupnem načrtovanju čezmejnega upravljanja in infrastrukture ter njihovo izvajanje, vključno z morskimi območji.

3.3. Povečanje blaginje

Evropska unija se še naprej spopada z gospodarskimi težavami. Poročilo o položaju regije iz leta 2011, ki vsako leto vrednoti konkurenčnost in sodelovanje v Baltski regiji⁶, navaja, da so po enem letu rasti v večini delov regije obeti za regijo slabi. Poročilo poudarja medsebojno odvisnost gospodarstev EU in pomen sodelovanja za trajnostno gospodarsko rast.

S prenovljenim okvirom strategije cilj „povečanje blaginje“ krepi ukrepe za oživitev rasti v skladu s cilji Evrope 2020. Ta cilj zagotavlja boljšo osredotočenost na rast in delovna mesta ter oblikovalcem politik omogoča, da imajo boljši pregled nad povezanimi ali nasprotujočimi si trendi, hkrati pa krepi razvoj in uporabo politike. Potrebna je povečana **politična zaveza** za hitri prenos zakonodaje, da se zagotovi dobro delovanje notranjega trga. To je ključnega pomena, saj se večina trgovanja opravi v makroregiji.

- **Uskladitev politike** bo zagotovila skladen razvoj ključnih sektorjev, kot so kmetijstvo, razvoj podeželja (vključno z gozdarstvom) in ribištvo. Reforma skupne ribiške politike je primer pregleda politike po priporočilu iz strategije za decentralizirano in teritorialno specifično upravljanje ribištva.
- Spodbujanje Unije za inovacije za Baltsko regijo omogoča **usklajevanje financiranja**, pri čemer daje prednost programskemu pristopu. Treba je dodeliti povečana sredstva za raziskave in inovacije, s čimer se bo spodbujala pametna specializacija v regiji, da se izpolnijo cilji Evrope 2020. V celoti bi bilo treba izkoristiti priložnosti pobude Obzorje 2020.
- **Z dialogom med zainteresiranimi stranmi**, vključno s Komisijo, državami članicami, trgovinskimi zbornicami in industrijskimi združenji, bi se strategija morala usmeriti na industrijsko politiko v tej regiji. V skladu z vodilno pobudo Evrope 2020 „Industrijska politika za dobo globalizacije“ in Aktom za mala podjetja strategija podpira mala in srednja podjetja (v skladu s pravili o državnih pomočeh) z izboljšanjem dostopa do financiranja, boljšo pravno ureditvijo in pomočjo pri prilagoditvi globalizaciji. Več pozornosti je treba nameniti okoljskim in nizkoogljičnim tehnologijam. Regija je ta področja že razvila, vendar potrebuje tesnejše povezave med politiko in tržnim razvojem. Tudi ključni pomorski sektorji imajo potencial za rast. Spretnosti, kvalifikacije in izobraževalni programi pa morajo te potrebe dopolnjevati.

Poleg tega morajo socialnimi partnerji v skladu z vodilno pobudo Evrope 2020 „Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta“ začeti resnejši dialog o prihodnjih izzivih za trg dela, kot so npr. demografske spremembe. Ti bi morali vključevati vedno večjo delovno produktivnost in zmanjševanje strukturnih razlik v regiji ter makroregionalno razsežnost socialnega vključevanja in javno zdravje.

Mobilnost in razvoj spretnosti bi bilo treba spodbujati z obstoječimi pobudami, kot je program za izmenjavo Nordplus, ter sedanjimi in prihodnjimi instrumenti, kot je „Erasmus za vse“ ali

⁶ Poročilo so objavili baltski razvojni forum, Nordijski svet ministrov in Evropska investicijska banka.

„Mladi in mobilnost“. Treba bi bilo olajšati kulturne izmenjave. V celoti bi morali izkoristiti vse priložnosti za mobilnost raziskovalcev in razširjanje inovacij, npr. v okviru raziskovalnega in razvojnega programa za Baltsko morje (BONUS). Spodbujati je treba tudi sodelovanje v programih za izobraževalno in znanstveno izmenjavo in sodelovanje za vse starosti in vse sektorje. Nov model mora postati „kroženje možganov“, hkrati pa se je treba zaščititi pred „begom možganov“. Treba je sodelovati tudi zaradi manj zelenih vidikov mobilnosti, tj. boja proti organiziranemu kriminalu, vključno s preprodajanjem in tihotapljenjem.

V skladu s prenovljenim okvirom Komisija predlaga uporabo naslednjih **kazalnikov in posameznih ciljev** kot ključni način merjenja napredka:

4. 15-odstotno povečanje obsega trgovine znotraj regije in čezmejnih storitev do leta 2020;
5. 20-odstotno povečanje števila ljudi, ki sodelujejo v programih za kulturno, izobraževalno in znanstveno izmenjavo ter sodelovanje do leta 2020;
6. Poleg navedenih kazalnikov politike bi lahko bili koristni naslednji kazalniki splošnega okvira, s katerimi se strategija umešča v širši okvir socio-gospodarskega razvoja v regiji:
 - (a) zmanjšanje razlik, kar se meri z povečanjem BDP manj razvitih držav članic;
 - (b) zmanjšanje stopnje brezposelnosti, tako da se doseže cilj Evrope 2020 75-odstotne zaposlenosti za delavce v starosti od 20 do 64 let;
 - (c) splošni stroški v raziskavah in razvoju, izmerjeni s stopnjo naložb v raziskave in razvoj ter inovacije, ki bi morale doseči vsaj 3 % po celi regiji do leta 2020 (cilj Evrope 2020);
 - (d) doseganje nacionalnih ciljev, ki temeljijo na podnebnih in energetskih ciljih Evrope 2020.

4. Pot v prihodnost

Strategija EU za regijo Baltskega morja krepi uporabo razpoložljivih evropskih in nacionalnih virov z upoštevanjem praktičnih vidikov geografskih značilnosti regije in njene makroregionalne dinamike. Njen namen je pretvoriti politično zavezo v zavezo za ukrepanje na vseh ravneh.

Revidirani okvir strategije, ki je naveden zgoraj, krepi ta prizadevanja. Ta okvir lajša izvajanje ukrepov in rezultatov tako, da se osredotoča na tri glavne splošne cilje: reševanje Baltskega morja, povezovanje te obsežne regije in povečanje blaginje. Izvaja se s spodbujanjem politične zaveze, olajšavo boljše uskladitve politik in financiranja ter jasno opredelitvijo odgovornosti zadevnih strani. Spodbuja boljše vključevanje zainteresiranih strani, tesnejše sodelovanje z državami nečlanicami in zasebnim sektorjem ter izboljšano komunikacijo. Vse to opredeljuje v odnosu do kazalnikov in posameznih ciljev znotraj sistema spremljanja in vrednotenja za merjenje napredka.

Pomembno je, da se sodelujoče vlade in regije odzovejo, tako da namenijo ustrezne vire za izzive pri izvajanju strategije in da se v vseh fazah zgodaj upošteva usklajevanje financiranja v pripravi za naslednje finančno obdobje.

Komisija je prepričana, da ta okvir zagotavlja celosten in trajnosten prispevek k gospodarski, socialni in teritorialni koheziji ter k splošnim ciljem za pametno, vključujočo in trajnostno rast iz strategije Evropa 2020. Zato poziva Svet, da preuči in podpre to sporočilo.